

180 "Serra d'Or", Juliol-Agost, 92
n.º 391-392

Miquel Bauçà, brillant franc tirador heterodox.

Universitat Autònoma de Barcelona

Biblioteca d'Humanitats

Foto: CRISTINA CALDERER/ARXIU "AVUI"

en la combinació
ment, tothom sem-
que *La galeria de*
na vegada més, el
els nostres autors
enzillament, l'èxit
auria de condicio-
fer una obra cada
roca. Jesús Mon-
—i aquí torna a
—perquè no li cal-

ARD. L'ESCAR-
Barcelona, 1992.

ça s'ha convertit
es heterodoxos de
menys fidel, als
la poesia realista
cent personalíssim
vament de qualse-
ha demostra en-
Carrer Marsala
ara, *El vellard* i
nits en un sol vo-
una col·lecció de
eriosos a l'hora de
cret.

que tant sorpren-
dósit de *L'estuari*,
zarit, atemporal i
rador protagonista
iat, de forma mi-
el·líptica en tot
narració convencio-
minats, es troben
surdes que tenen
en les quals una
accions contrasta
uades més enllà
als. Així, a *El ve-*
sobre els possi-
dins una gàbia al
tant en tant. Va-
es ordenances, a
al «prestigi de la
donades de pas-
que pot remetre a
però que, com
ors, conforma un
personal i intransfe-
no fan més que ac-
on la progressió
major manca de
is, remarcada per
spensius ja present

a *L'estuari*. En aquest cas, el presoner és el narrador mateix, lliurat a un monòleg incon-nex només pautat per referències temporals («som dia vint-i-u» o «demà som dijous») i per l'obsessió que demostra per la seva escar-celleria. De sorprenent desenllaç místic, el text és potser el més agosarat de Bauçà fins al moment; el volum, tot d'un lèxic acuradís-sim, un dels més apartats de tota convenció que mai hagi escrit un autor del país. Cal doncs, si més no, tenir-lo en compte, tant per la singularitat que demostra com per l'elegància de l'estil.

Christopher Isherwood. ADÉU A BER-LÍN. Traducció de Jordi Arbonès i Josep Cornudella i Defis. Columna, Barcelona, 1992.

Christopher Isherwood (Cheshire, Anglatera, 1904) defineix *Adéu a Berlín* com «sis pe-ces que fan una narració vagament contínua», i encara afegeix que és una «curta seqüència —dubtosament connexa— de diaris i d'apunts». Iniciada l'obra, el narrador prota-gonista —que té el mateix nom que l'autor, encara que, segons que se'ns diu, no es tracta d'un mer text autobiogràfic— afirma: «Sóc una càmera amb l'obturador obert, però sóc passiu, fotografia i no penso» (pàg. 11). Amb actitud, doncs, de testimoni, Isherwood ens ofereix la seva visió del Berlín que vivia l'as-censió del nazisme en un llibre, ja clàssic, de l'any 39, en què es basà la pel·lícula *Cabaret*, i que ara Jordi Arbonès i Josep Cornudella i Defis ofereixen al lector català en una acura-da traducció.

De fet, cal aclarir que ni l'obra és tan in-connexa com l'autor afirma ni el narrador protagonista es limita a ser un espectador passiu. Això sí, potser caldria parlar, més que d'una novel·la d'herència vuitcentista, d'una desfilada de personatges i d'ambients als quals tan sols uneix el fet de pertànyer a una ciutat en plena crisi de valors, i en la qual una frivolitat constant sembla voler disfressar la imminència d'una de les grans convulsions del segle. El clima pre-bèl·lic d'agitació so-cial i d'intolerància apareix sovint amb la se-va cara més despreocupada, mitjançant uns tipus humans que viuen alegrement al dia —en una barreja d'ingenuïtat i de cinisme que pot recordar la d'alguns personatges de Scott Fitzgerald. Potser la figura més entra-nyable i ben copsada d'entre totes sigui la de la cantant i actriu Sally Bowles, protagonista d'una de les sis parts de l'obra, inconscient,

irreflexiva i disposada al que calgui per triomfar. Homosexuals insegurs, noies frívo-les de casa bona o comerciants jueus ame-naçats de mort desfilen també, entre d'altres, per l'obra, sota la mirada atenta d'un testimo-ni anglès que, encara que no jutgi directa-ment, dona al lector prou elements perquè ho faci. Novel·la ben recomanable, *Adéu a Ber-lín* suposa, sota l'aparent inanitat de molts dels fets que explica, una visió lúcida i amara-gel dels temps en què va ser escrita.

Gaspar Jaén i Urban, FRAGMENTS. Tres i Quatre, València, 1991.

Una de les moltes precisions que caldria fer a la divisió en generacions literàries és que, amb freqüència, els autors produeixen el millor de la seva obra en dècades posteriors a aquelles a les quals se'ls assimila. En el cas de la generació catalana dels setanta, i en el camp de la poesia, hi ha exemples tan clars com el de Francesc Parcerisas amb *L'edat d'or*, de l'any 83, o de Jaume Creus amb *El lent creixement dels coralls*, del 89, fins ara els reculls més reeixits d'aquests autors —a més de casos com el de l'excel·lent Antoni Puigverd, nascut el 54 i que comença a publi-car poesia l'any 90. *Fragments*, del valencià Gaspar Jaén i Urban, Premi Vicent Andrés Estellés 1991, és també de moment el millor llibre d'aquest autor nascut el 1952 i d'obra més aviat escassa.

Recull unitari, tot i que el títol sembli indi-car el contrari, *Fragments* consta de trenta-un poemes —el primer dels quals és una varia-ció sobre un poema de Joan Margarit feta a tall d'introducció— a l'entorn d'un tema tan vell com la poesia mateixa: una relació amo-rosa ja acabada que el poeta fa reviure amb una barreja de melangia i serenitat, «en sincer testimoni / del dolor i l'alt gaudi que per tu vaig reviuire». Encara que amb els procedi-ments el·líptics propis de la lírica, la relació és explicada de manera lineal, des del goig primer fins a la resignació posterior davant la ruptura, passant, és clar, pel dolor del desen-gany i fins i tot per un encontre ocasional amb l'amant ja perdut; perquè se'ns parla d'un amor homosexual, «amor secret dels ho-mes» que, «amb el gaudi, duu soledat i pànic, / la por de delatar-se com un fosc criminal». El to narratiu dels poemes, reforçat per l'ex-tensió —sovint entre vint i trenta versos, ale-xandrins blancs—, subratlla la unitat d'un re-cull en què el to quotidià és transcendit pel lirisme, matisat al seu torn per la sobrietat i la

contenció. Jaén i Urban, en defini-dur l'efímer amb una elegància-ble: «(...) vaig escriure el teu non-gú en el futur, / generacions nove-millors, més lliures, / sàpiguen qu-que et vaig estimar.»

Vicenç Llorca, L'AMIC DES-cions 62, Barcelona, 1992.

D'entre les nostres últimes pro-poes, el nom de Vicenç Llorca darrerament amb força: *La perd Places de mans* (1989) havien veu lírica densa i summament exp-hement però alhora continguda, i partir de fonts tan diverses com e-me ribià o la pintura metafísica d-co, si bé sempre amb un marcat a. Amb *L'amic desert*, Premi Au-1991, Llorca dona un pas endav-sobrietat i depuració, amb la qual segueix el seu recull més madur fins ara. Escrit en bona part a Ceu-tor feia el servei militar —el poer-cions» és prou explícit—, el llibreix l'anècdota personal per a alhora en cant tel·lúric d'arrels ro-sobretot, en reflexió metafísica l'experiència d'una soledat i una-dota de sentit. Així, l'espai del d-similat gradualment fins a conv-«l'amic» del títol i esdevé, per tan-que un simple marc ambiental. El-la llum i, és clar, la nit prefigurar d'autoconeixement que agafa tan-amorós o referències a Ulisses o-ajuda a configurar una progressió el «jo» líric de l'autor assoleix, p-amb les paraules de l'excel·lent pr-vier Pérez, «l'acceptació d'un es-que ens bressola, i que ens aboca-able moviment d'amor enver. Aquesta voluntat quasi panteista una fusió, ben assolida al llibre, d-i raó —«car sols sento com jo si se- / vibrar l'espai on ment i cor s'e-resolta per norma general amb ele-sil·labs blancs que reforcen la so-depuració a què ens referiem. En Vicenç Llorca assimila, amb els-vida» —títol d'un dels poemes—, adversa per a convertir-la en exper-quidora, fins al punt d'aconseguir-gui també per al lector.